

ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN BUCUREȘTI

Consiliul pentru Studii Universitare de Doctorat

Școala Doctorală - ECONOMIE I

TEZĂ DE DOCTORAT

DEZVOLTAREA ECONOMICĂ POST-CRIZĂ.

VIZIUNI TEORETICE ȘI ABORDĂRI PRACTICE

Autor: TUDORACHE I. Maria-Daniela

**Conducător de doctorat: Prof. univ. dr. Andreea Claudia
ȘERBAN**

București, martie (2024)

Rezumat

Lucrarea analizează conceptul dezvoltării din perspectivă economică, umană, socială și ecologică, prin analiza indicatorilor relevanți pentru fiecare formă a dezvoltării, respectiv a interacțiunii dintre formele dezvoltării și determinanții cheie ai acestora. Analiza este însoțită de un cadru teoretic care prezintă principalele evenimente din ultimele trei secole care au influențat procesul dezvoltării, respectiv revoluțiile industriale, dar și perioadele care au determinat stagnarea progreselor înregistrate și chiar regresul economic. Totodată, această lucrare prezintă o serie de recomandări la nivel european în ceea ce privește dezvoltarea, respectiv principalele măsuri elaborate de instituțiile Uniunii Europene în ceea ce privește redresarea economiilor, în urma șocurilor economice din ultimele două decenii.

Analiza cantitativă a fenomenului dezvoltării a fost realizată prin intermediul tehnicii Panel și a unor metode econometrice specifice, care au facilitat estimarea impactului determinanților cheie ai dezvoltării. În acest caz, lucrarea este direcționată către două dimensiuni analitice, respectiv: (i) dimensiunea privind Uniunea Europeană; (ii) dimensiunea națională: regiunile de dezvoltare (NUTS2) ale României. În primă etapă, în cazul dimensiunii privind Uniunea Europeană s-a estimat impactul dezvoltării umane (reprezentată prin indicele dezvoltării umane), dezvoltării tehnologice (valoarea adăugată brută generată de sectorul tehnologiei informațiilor și comunicațiilor) și a celei ecologice (emisiile de gaze cu efect de seră) asupra dezvoltării economice, surprinsă prin produsul intern brut pe cap de locuitor (PIB/locuitor). Ulterior, s-a evaluat impactul exercitat de dezvoltarea umană și tehnologică asupra dezvoltării sociale, surprinsă prin rata populației expusă riscului de sărăcie, urmând ca în final să fie testată relația dintre dezvoltarea umană, dezvoltarea economică și dezvoltarea socială.

La nivelul României, analiza cantitativă are în vedere estimarea impactului PIB-ului/locuitor, respectiv a valorii adăugate brută generată de sectorul TIC asupra ratei sărăciei, în vederea investigării relației dintre dezvoltarea socială și cea economică la nivelul celor opt regiuni de dezvoltare NUTS2, și anume: Nord-Est, Sud-Est, Sud-Muntenia, Sud-Vest Oltenia, Vest, Nord-Vest, Centru și București-Ilfov. Analiza arată faptul că pentru o dezvoltare armonioasă la nivelul unui stat este necesar să existe o conlucrare între dezvoltarea umană, economică, socială și de mediu.

Cuvinte cheie: dezvoltare, dezvoltare umană, dezvoltare economică, dezvoltare socială, criză economică, revoluție industrială, indicele dezvoltării umane, sărăcie, PIB/locuitor, dezvoltare durabilă, recomandări, Uniunea Europeană, NUTS 2, tehnologie, panel.

Cuprins

<i>Capitolul 1. Abordarea multidisciplinară a fenomenului dezvoltării.....</i>	<i>12</i>
1.1. Definirea multidimensională a conceptului de dezvoltare	12
1.1.1 Prezentarea conceptului de dezvoltare din perspectiva științelor naturii: biologie, fizică, chimie.....	12
1.1.2 Analiza semnificației conceptului dezvoltării în alte domenii științifice	15
1.2. Conceptualizarea dezvoltării în economie.....	20
1.2.1 Analiza conceptuală a procesului dezvoltării economice.....	20
1.2.2 Examinarea cadrului teoretic privind dezvoltarea civilizatorie, umană și socială	26
1.2.3 Analiza conceptuală a dezvoltării ecologice și sustenabile	32
1.3. Explorarea factorilor de influență ai dezvoltării	36
1.3.1 Factori explicativi ai dezvoltării umane	37
1.3.2 Factori explicativi ai dezvoltării economice	40
1.3.3 Factori explicativi ai dezvoltării sociale.....	46
<i>Capitolul 2: Procesul dezvoltării analizat din perspectiva revoluțiilor industriale și a crizelor economice .....</i>	<i>49</i>
2.1 Repere istorice ale dezvoltării.....	50
2.2 Revoluțiile industriale care au marcat procesul dezvoltării	54
2.2.1 Prima revoluție industrială	54
2.2.2 A doua revoluție industrială	55
2.2.3 A treia revoluție industrială.....	61
2.2.4 A patra revoluție industrială	64
2.2.5 Analizarea revoluțiilor industriale din perspectiva ciclurilor Kondratieff	66
2.3 Prezentarea episoadelor de criză care au schimbat traiectoria dezvoltării	69
2.3.1 Marea Depresiunea.....	70
2.3.2 Criza economică și financiară	73
2.3.3 Criza generată de pandemia de COVID-19.....	88
<i>Capitolul 3. Preocupări europene și recomandări în materie de dezvoltare .....</i>	<i>94</i>
3.1 Dezvoltarea sustenabilă - principii, piloni și obiective	94
3.2 Obiectivele Dezvoltării Durabile (SDGs).....	100
3.2.1 Obiectivele dezvoltării durabile aferente pilonului social	100
3.2.2 Obiectivele dezvoltării durabile aferente pilonului economic	105
3.2.3 Obiectivele dezvoltării durabile aferente pilonului de mediu	108
3.3 Preocupări europene în materie de dezvoltare sustenabilă	113
3.3.1 Instrumente pentru a susține dezvoltarea post-criză 2008.....	113

3.3.2	Instrumente pentru a susține dezvoltarea post-COVID-19	116
3.4	Recomandări în materie de dezvoltare	122
Capitolul 4. Evaluarea relației dintre formele dezvoltării la nivelul Uniunii Europene		130
4.1.	Analiza dezvoltării umane, economice și sociale surprinsă prin prisma indicatorilor specifici	130
4.1.1	Evoluția dezvoltării umane, economice și sociale a principalelor economii la nivel mondial	130
4.1.2	Dezvoltarea umană, economică și socială: evoluții și poziționări la nivelul UE	139
4.2.	Metodologia analizei cantitative a fenomenului dezvoltării la nivelul UE	143
4.2.1	Metodologia determinanților dezvoltării umane în UE.....	144
4.2.2	Metodologia determinanților dezvoltării economice în UE	145
4.2.3	Metodologia determinanților dezvoltării sociale în UE	146
4.3.	Determinanții dezvoltării umane, economice și sociale în Uniunea Europeană	148
4.3.1	Determinanții dezvoltării umane.....	148
4.3.2	Determinanții dezvoltării economice	153
4.3.3	Determinanții dezvoltării sociale	158
Capitolul 5. Analiza fenomenului dezvoltării în România în context european		162
5.1	Relația dintre formele dezvoltării la nivel național și poziționarea României în contextul apartenenței la UE	162
5.2	Metodologia cercetării științifice a dezvoltării în regiunile României.....	173
5.3	Cartografierea dezechilibrelor în materie de dezvoltare la nivel regional și provocările la nivel național.....	177
5.4	Determinanții dezvoltării sociale la nivel regional în România.....	191
Concluzii și recomandări		196
Bibliografie		202
Anexe		239
Lista abrevierilor și a acronimelor.....		259
Lista anexelor		266

